

Luật mở rộng trách nhiệm của nhà sản xuất đối với thiết bị điện tử và pin tại Hoa Kỳ - thức thức và cơ hội với các doanh nghiệp xuất khẩu

Theo tính toán từ số liệu thống kê của ITC, giai đoạn 2019 – 2023, xuất khẩu thiết bị điện tử và pin của Việt Nam sang Hoa Kỳ có xu hướng tăng trưởng khả quan.

Theo đó, xuất khẩu mặt hàng thiết bị điện tử của Việt Nam sang Hoa Kỳ trong giai đoạn năm 2019 – 2023 có tốc độ tăng trưởng bình quân là 11,3%/năm, kim ngạch xuất khẩu mặt hàng thiết bị điện tử sang Hoa Kỳ đạt mức cao nhất vào năm 2022 là 26,5 triệu USD, đến năm 2023 kim ngạch xuất khẩu mặt hàng thiết bị điện tử giảm mạnh xuống còn 19,1 triệu USD. Tính đến 9 tháng đầu năm 2024, xuất khẩu mặt hàng thiết bị điện tử có xu hướng giảm, đạt 10,1 triệu USD, giảm 29,6% so với cùng kỳ năm 2023.

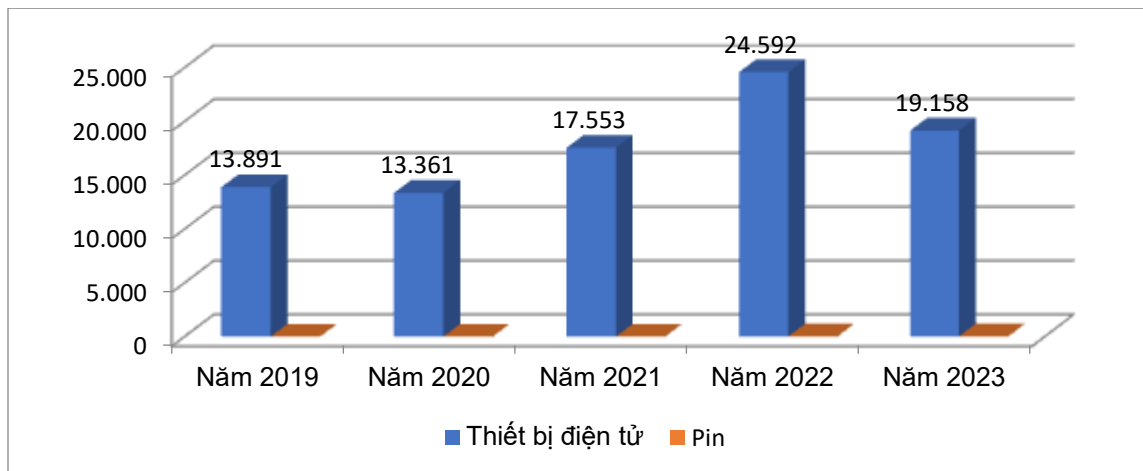
Trong khi đó, mặt hàng pin xuất khẩu trong giai đoạn năm 2019 – 2023, với tốc độ tăng trưởng bình quân là 125,3%/năm, kim ngạch xuất khẩu mặt hàng pin chỉ đạt 1,3 triệu USD trong năm 2019, tăng lên 26,7 triệu USD trong năm 2023. Tính đến 9 tháng đầu năm 2024, kim ngạch xuất khẩu mặt hàng pin tới Hoa Kỳ đạt 28,27 nghìn USD, tăng 39,7% so với cùng kỳ năm 2023.

Nhiều chuyên gia cho rằng, kim ngạch xuất khẩu của Trung Quốc sang Mỹ giảm mạnh so với cùng năm ngoái trong khi đó kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam sang Mỹ đối với những mặt hàng này lại tăng mạnh và đồng thời chúng ta lại nhập khẩu những mặt hàng đó từ Trung Quốc. Do đó, nguy cơ về gian lận xuất xứ và lẫn tránh các biện pháp phòng vệ thương mại mà hải quan Mỹ áp dụng với một số quốc gia, trong đó có Trung Quốc, là điều các doanh nghiệp Việt Nam cần lưu tâm. Đặc biệt, với các doanh nghiệp Việt Nam, Mỹ là thị trường tiêu thụ hàng hóa rất lớn nên rất tiềm năng. Tuy nhiên, đây cũng là thị trường khó tính, đòi hỏi nhiều quy định khắt khe, phức tạp nhất là khi căng thẳng thương mại Mỹ - Trung ngày càng leo thang. Vì vậy, để xuất khẩu thành công một lô hàng vào Mỹ không phải là dễ.

Để xuất khẩu được vào Mỹ, doanh nghiệp Việt Nam cần nâng cao nhận thức, năng lực thực thi các quy định của pháp luật về phòng vệ thương mại, quy tắc xuất xứ... Tuân thủ pháp luật, thực hiện đúng các cam kết quốc tế về quy tắc xuất xứ hàng hóa. Không tiếp tay cho hàng hóa từ các nước đang bị áp dụng các biện pháp phòng vệ thương mại sang Việt Nam để tiêu thụ nội địa hoặc xuất khẩu đi nước thứ ba.

Đồng thời phải thực hiện quản trị tốt công việc lưu trữ chứng từ về nguồn gốc xuất xứ của nguyên liệu, sản phẩm để phục vụ hoạt động xác minh, điều tra của nước nhập khẩu.

Xuất khẩu thiết bị điện tử và pin của Việt Nam sang thị trường Hoa Kỳ giai đoạn năm 2019 – 2023 và 9 tháng đầu năm 2024 (ĐVT: nghìn USD)

Nguồn: ITC

Thị trường thiết bị điện tử là một lĩnh vực sôi động bao gồm nhiều loại sản phẩm điện tử nhằm mục đích sử dụng trong gia đình, doanh nghiệp và các ngành công nghiệp. Các sản phẩm trong danh mục này bao gồm các mặt hàng chăm sóc cá nhân, hệ thống giải trí gia đình và thiết bị nhà bếp, cùng nhiều sản phẩm khác. Sự phát triển công nghệ, nhu cầu về các thiết bị thông minh và được kết nối cũng như sự tập trung ngày càng tăng vào tính bền vững và hiệu quả năng lượng là những yếu tố chính thúc đẩy ngành này. Những hạn chế do động lực của chuỗi cung ứng toàn cầu, sự biến động kinh tế và tiến bộ kỹ thuật nhanh chóng gây ra là

rất đáng chú ý. Mặt khác, những phát triển mới trong công nghệ thông minh, sự kết hợp giữa chăm sóc sức khỏe và thể chất cũng như việc khám phá các lãnh thổ chưa được khám phá sẽ mang lại nhiều triển vọng. Châu Á Thái Bình Dương là thành viên quan trọng trên thị trường, thúc đẩy việc mở rộng thị trường nhờ cơ sở khách hàng lớn và các trung tâm đổi mới kỹ thuật.

Thị trường thiết bị điện tử được thúc đẩy bởi một số yếu tố, chẳng hạn như sự phát triển nhanh chóng của công nghệ dẫn đến việc cung cấp các sản phẩm mới. Một động lực chính là nhu cầu ngày càng tăng đối với các sản phẩm thông minh và được kết nối, chẳng hạn như Internet of Things Các thiết bị hỗ trợ (IoT), cung cấp chức năng tốt hơn và tiện lợi hơn. Sự phát triển của các thiết bị thân thiện với môi trường được thúc đẩy bởi nhận thức và sự chú ý ngày càng tăng của người tiêu dùng về tính bền vững và hiệu quả năng lượng. Thu nhập khả dụng tăng lên và quá trình chuyển đổi toàn cầu sang lối sống kỹ thuật số đang thúc đẩy chi tiêu của người tiêu dùng đối với các thiết bị điện tử hiện đại. Sự gia tăng của chuỗi cung ứng toàn cầu và thương mại điện tử đều giúp làm cho các thiết bị điện trở nên dễ tiếp cận và sẵn có hơn, từ đó thúc đẩy nhu cầu trong ngành.

Bắc Mỹ, bao gồm cả Hoa Kỳ và Canada, tiếp tục nắm giữ thị phần đáng kể khoảng 24% đối với các thiết bị điện tử. Sự hiện diện mạnh mẽ trên thị trường này là bằng chứng cho thấy cơ sở khách hàng có hiểu biết cao về công nghệ trong khu vực, điều này được thể hiện qua tốc độ nhanh chóng áp dụng các thiết bị tiên tiến. Bắc Mỹ có ảnh hưởng đáng kể do sự phổ biến của công nghệ tiết kiệm năng lượng, giải pháp nhà thông minh và sức chi tiêu mạnh mẽ của người tiêu dùng. Nhu cầu về các sản phẩm cao cấp, giàu tính năng và văn hóa tiên bộ kỹ thuật không ngừng góp phần củng cố vị thế quan trọng của khu vực trong thị trường thiết bị điện tử đang thay đổi.

Theo số liệu thống kê từ Ủy ban Thương mại Quốc tế Hoa Kỳ, giai đoạn năm 2019 – 2023, nhập khẩu hàng thiết bị điện tử của Hoa Kỳ có xu hướng giảm với tốc độ tăng trưởng bình quân giảm 4,5%/năm. Trong đó, trị giá nhập khẩu cao

nhất vào năm 2022 là 126,6 triệu USD, từ mức 101,4 triệu USD trong năm 2019, sau đó tăng mạnh lên 118,3 triệu USD vào năm 2023. Đáng chú ý, xu hướng nhập khẩu từ Việt Nam cũng tương tự như xu hướng nhập khẩu chung của Hoa Kỳ trong giai đoạn năm 2019 – 2023, nhập khẩu tăng mạnh vào năm 2022 và giảm nhẹ vào năm 2023. Tỷ trọng nhập khẩu mặt hàng cũ của Hoa Kỳ từ Việt Nam ở mức cao chỉ đứng sau Trung Quốc, điều này cho thấy mặt hàng thiết bị điện tử của Việt Nam tại Hoa Kỳ được người tiêu dùng quan tâm.

Trong giai đoạn năm 2019 - 2023, kim ngạch nhập khẩu mặt hàng pin của Hoa Kỳ tăng trưởng bình quân là 7,6%/năm, đạt 918 nghìn USD trong năm 2019, tăng lên 1,22 triệu USD trong năm 2023. Trong đó, tỷ trọng nhập khẩu từ Việt Nam chỉ chiếm 2,17%, vẫn còn thấp so với nhu cầu nhập khẩu của thị trường Hoa Kỳ. Theo đó, cơ hội để mở rộng thị phần mặt hàng pin tại Hoa Kỳ là rất khả quan.

**Kim ngạch nhập khẩu mặt hàng thiết bị điện tử và pin của Hoa Kỳ
giai đoạn năm 2019 – 2023 (ĐVT: Triệu USD)**

Mô tả	Năm 2019	Năm 2020	Năm 2021	Năm 2022	Năm 2023
Thiết bị điện tử	101,4	94,8	111,5	126,6	118,3
Pin	0,9	1	1,06	1,16	1,22

Nguồn: ITC

Thách thức và cơ hội đối với các doanh nghiệp

Luật Trách nhiệm mở rộng của nhà sản xuất (EPR) đang định hình lại cách các công ty quản lý giai đoạn cuối vòng đời của sản phẩm. Các luật này yêu cầu các nhà sản xuất thu thập và báo cáo dữ liệu về số lượng, loại chất thải mà sản phẩm của họ tạo ra và tài trợ cho quá trình xử lý. Cách tiếp cận này khuyến khích các doanh nghiệp thiết kế sản phẩm theo hướng bền vững, ưu tiên khả năng tái sử dụng và tái chế. Tuy nhiên, các luật này có thể đặt ra cho các công ty những thách thức mới, chẳng hạn như thu thập dữ liệu, báo cáo và cập nhật các luật mới.

Giống như nhiều quốc gia khác, Hoa Kỳ đang trải qua quá trình mở rộng EPR và các quy định liên quan, chủ yếu tác động đến thiết bị điện tử, bao bì và pin—ba loại sản phẩm phổ biến nhất được EPR bao phủ.

Vai trò của luật về rác thải điện tử và quyền sửa chữa của Hoa Kỳ

Tại Hoa Kỳ, luật về rác thải điện tử và quyền sửa chữa đang trở thành trọng tâm trong các nỗ lực phát triển bền vững về môi trường. Luật về rác thải điện tử yêu cầu các nhà sản xuất thiết bị điện tử phải có trách nhiệm hơn đối với sản phẩm của họ, bao gồm báo cáo về các nỗ lực tái chế của họ. Luật về quyền sửa chữa tập trung vào việc trao quyền cho người tiêu dùng bằng cách yêu cầu các nhà sản xuất làm cho các thiết bị dễ sửa chữa hơn. Các luật này khuyến khích việc xử lý có trách nhiệm và thúc đẩy tuổi thọ sản phẩm, khuyến khích nền kinh tế tuần hoàn hơn và giảm thiểu rác thải điện tử không cần thiết.

Luật rác thải điện tử

Luật rác thải điện tử tại Hoa Kỳ yêu cầu các nhà sản xuất thiết bị điện tử như máy tính, màn hình và tivi phải tuân thủ các quy định của tiểu bang nhằm mục đích giảm thiểu rác thải điện tử. Các nhà sản xuất phải đăng ký với tiểu bang và báo cáo số lượng thiết bị được bán và tái chế hàng năm. Nhiều tiểu bang đã đặt ra các mục tiêu tái chế; nếu không đạt được các mục tiêu này, các nhà sản xuất có thể phải chịu phí, đôi khi được tính theo từng thiết bị. Các luật này được thiết kế để khuyến khích các nhà sản xuất chịu trách nhiệm về vòng đời của sản phẩm và đảm bảo xử lý hoặc tái chế đúng cách các thiết bị điện tử để giảm thiểu tác động đến môi trường.

Luật quyền sửa chữa

Trong những năm gần đây, ngày càng có nhiều sự nhấn mạnh vào các luật ưu tiên tái sử dụng và sửa chữa sản phẩm như một cách để tăng cường tính bền vững. Luật về quyền sửa chữa, đang ngày càng được chú ý, có thể trở thành một tính năng trung tâm của các sáng kiến Trách nhiệm mở rộng của nhà sản xuất (EPR). Ví dụ, tại Pháp, các nhà sản xuất được giảm phí EPR nếu sản phẩm của họ được thiết kế để dễ dàng nâng cấp hoặc sửa chữa. Tại Hoa Kỳ, luật về quyền sửa

chữa được thực hiện ở cấp tiểu bang, mở rộng ra ngoài các yêu cầu của liên bang, cấm bảo hành có điều kiện sử dụng một dịch vụ sửa chữa cụ thể. Các luật này được thiết kế để trao quyền cho người tiêu dùng đồng thời khuyến khích các nhà sản xuất thiết kế các sản phẩm bền hơn, có thể sửa chữa được, giảm thiểu rác thải điện tử và thúc đẩy nền kinh tế tuần hoàn. Khi ngày càng nhiều tiểu bang áp dụng các quy định như vậy, chúng ta có thể thấy sự chuyển dịch mạnh mẽ hơn nữa sang khả năng sửa chữa và tuổi thọ sản phẩm như là nền tảng của sản xuất bền vững.

Quyền sửa chữa và tiếp cận dịch vụ sửa chữa giá cả phải chăng của California

Luật Quyền sửa chữa của California, có hiệu lực vào ngày 1 tháng 7 năm 2024, đánh dấu sự thay đổi đáng kể về quyền của người tiêu dùng đối với các sản phẩm điện tử (ngoại trừ máy chơi trò chơi điện tử) được bán hoặc sử dụng tại tiểu bang này kể từ ngày 1 tháng 7 năm 2021 trở đi. Theo luật này, các nhà sản xuất được yêu cầu cung cấp tài liệu sửa chữa miễn phí, cùng với các công cụ và bộ phận cần thiết để sửa chữa và bảo trì với giá cả hợp lý. Sáng kiến này nhằm mục đích trao quyền cho người tiêu dùng và các dịch vụ sửa chữa của bên thứ ba để dàng bảo trì sản phẩm của họ mà không chỉ dựa vào nhà sản xuất. Các yêu cầu của luật mở rộng đến tính khả dụng của các nguồn lực này trong một khoảng thời gian nhất định. Đối với các sản phẩm được bán với giá bán buôn trên 100 đô la, tài liệu và bộ phận phải có thể truy cập được trong bảy năm sau lần bán cuối cùng của sản phẩm. Đối với những sản phẩm có giá từ 50 đến 100 đô la, mốc thời gian là ba năm. Ngoài ra, các nhà sản xuất có nhiệm vụ thu thập dữ liệu chi tiết về loại và số lượng thiết bị được sản xuất, cũng như thông tin sửa chữa và bảo trì, đồng thời duy trì dữ liệu này ở định dạng có tổ chức, dễ truy cập để đảm bảo tuân thủ và minh bạch.

Luật pin và chương trình tái chế của Hoa Kỳ

Luật quản lý pin tại Hoa Kỳ nhằm mục đích hạn chế các chất độc hại trong pin và yêu cầu các nhà sản xuất thiết lập hệ thống thu gom và tái chế. Các chương

trình như Call2Recycle , một tổ chức tái chế lâu đời hoạt động tại Hoa Kỳ và Canada, đóng vai trò quan trọng trong việc quản lý các hệ thống này. Gần đây, Illinois và Washington DC đã đưa ra luật pin mới yêu cầu nhà sản xuất phải chịu trách nhiệm về các nỗ lực tái chế. Các luật này yêu cầu phải tham gia vào các tổ chức quản lý pin được phê duyệt và tuân thủ các thời hạn cụ thể, thúc đẩy hơn nữa tính bền vững của môi trường trên toàn quốc.

Đạo luật quản lý pin của Illinois SB3686

Tại Illinois, Đạo luật Quản lý Pin quy định rằng các nhà sản xuất pin được bảo hiểm hoặc các sản phẩm chứa pin phải thực hiện và tham gia vào một kế hoạch quản lý pin đã được phê duyệt bắt đầu từ ngày 1 tháng 1 năm 2026. Điều này áp dụng cho các nhà sản xuất như chủ sở hữu thương hiệu, nhà sản xuất, nhà nhập khẩu và nhà phân phối đầu tiên. Các nhà bán lẻ bị cấm bán sản phẩm từ các nhà sản xuất không tuân thủ. Các kế hoạch phải được nộp trước ngày 1 tháng 7 năm 2025, với Call2Recycle dự kiến sẽ tham gia. Việc không tuân thủ có thể dẫn đến khoản tiền phạt dân sự là 7.000 đô la cho mỗi lần vi phạm, tăng gấp đôi nếu không thanh toán. Các trường hợp miễn trừ bao gồm thiết bị y tế và axit chì ô tô.

Đạo luật Tổng hợp Không chất thải của Washington DC

Tại Washington DC, Đạo luật sửa đổi Zero Waste Omnibus năm 2020 thiết lập Trách nhiệm mở rộng của nhà sản xuất (EPR) đối với pin chính và pin sạc, yêu cầu nhà sản xuất phải là một phần của tổ chức quản lý pin được chấp thuận, với Call2Recycle là đơn vị đăng ký duy nhất. Đạo luật này áp dụng cho pin được bán riêng lẻ hoặc trong các sản phẩm, ngoại trừ những loại pin được quy định trong quy định về rác thải điện tử, xe cơ giới và thiết bị y tế. Luật đảm bảo nhà sản xuất chịu trách nhiệm tái chế và xử lý pin để giảm tác động đến môi trường.

Nguyễn Duy Tuấn (VITIC) thực hiện